

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 93/2012-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. apríla 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Ladislava Orosza a Jána Lubyho v konaní o sťažnosti F. K., Č., zastúpeného S., s. r. o., Č., konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. J. V., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/94/2010 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 7 C/885/88), za účasti Okresného súdu Čadca, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo F. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/94/2010 porušené bolo.

2. F. K. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 12 000 € (slovom dvanásťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Čadca je povinný uhradiť F. K. trovy konania v sume 323,50 € (slovom tristodvadsaťtri eur a päťdesiat centov) na účet jeho právnej zástupkyne S., s. r. o., Č., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 93/2012 z 24. februára 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť F. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C/94/2010 (ďalej aj „namietané konanie“).

Predmetom konania, ktorého sa sťažnosť týka, je rozhodovanie o návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, pričom sťažovateľ má v konaní procesné postavenie navrhovateľa v 1. rade a odporkyňou je M. Ď., Č. (ďalej len „odporkyňa“).

Sťažovateľ uviedol, že ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo konanie v predmetnej právnej veci právoplatne skončené.

Okrem toho, že sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd podľa čl. 127 ústavy vyslovil, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zároveň požadoval prikázať okresnému súdu konať v namietanom konaní bez zbytočných prietáhov. Napokon žiadal priznanie finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € a úhradu trov konania.

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 353/12 doručeným ústavnému súdu 16. marca 2012, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Pripúšťam, že vo veci boli zo strany súdu spôsobené zbytočné prietahy v konaní. Spis bol viackrát pridelovaný na konanie inému sudcovi, viackrát boli poverení znalci vypracovaním znaleckého posudku. K prietahom prispeli i samotní účastníci konania podávaním opravného prostriedku takmer proti každému rozhodnutiu súdu, čo malo za následok zasielanie spisu na krajský súd a najvyšší súd SR.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 14 C/94/2010 ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania:

Namietané konanie začalo 21. októbra 1987, keď bol okresnému súdu doručený návrh „na zrušenie spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam“.

Pojednávania nariadené okresným súdom na 21. november 1988 a 29. november 1988 boli odročené s tým, že odporkyňa bude predvolaná pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty.

Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 7. decembra 1988 a následne okresný súd uznesením z 23. marca 1989 nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru stavebníctva. Znalecké posudky boli okresnému súdu predložené 29. mája 1989 a 26. júla 1989.

Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 23. augusta 1989, ktorý po odvolaní odporkyne Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd 1“) uznesením zo 6. decembra 1989 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Po obhliadke dotknutých nehnuteľností (18. mája 1990) a nariadení ďalšieho znaleckého dokazovania okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom z 8. januára 1991. Uvedený rozsudok krajský súd 1 svojím uznesením zo 16. apríla 1991 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Po nariadení znaleckého dokazovania (3. októbra 1991) a kontrolného znaleckého dokazovania (18. decembra 1991) okresný súd rozsudkom z 28. mája 1992 v merite veci rozhodol. Aj tento rozsudok okresného súdu krajský súd 1 uznesením zo 17. novembra 1992 zrušil.

Po obhliadke nehnuteľností na mieste samom (19. mája 1993) a ďalších jednoduchých procesných úkonoch okresný súd rozsudkom z 30. októbra 1995 podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania zrušil, no krajský súd 1 uznesením z 28. marca 1997 aj tento rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Po pojednávaní uskutočnenom 16. februára 1998, nariadení ďalšieho znaleckého dokazovania (24. februára 1998) a vykonaní jednoduchých procesných úkonov okresný súd v merite veci rozsudkom z 21. júna 2000 rozhodol a Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd 2“) po podaní odvolania tento rozsudok okresného súdu rozsudkom z 24. mája 2001 v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

Po podaní dovolania navrhovateľmi proti rozsudku krajského súdu 2 (22. októbra 2001) a nasledujúcich procesných úkonoch týkajúcich sa poplatku a doplatenia sumy poplatku za dovolanie Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom z 23. novembra 2004 meritórne rozsudky okresného súdu a krajského súdu 2 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Na základe oznámenej zaujatosti vo veci zákonnou sudkyňou bola opatrením predsedníčky okresného súdu z 8. apríla 2005 vec konajúcej sudkyňi odňatá a následne 12. apríla 2005 bola pridelená inému zákonnému sudcovi.

Pojednávania nariadené okresným súdom na 10. marec 2006 a 21. apríl 2006 sa neuskutočnili z dôvodu ospravedlnenej neúčasti odporkyne. Po predložení doplnenia znaleckého posudku (1. júna 2006) okresný súd na pojednávaní uskutočnenom 5. júna 2006

vyhlásil rozsudok, ktorého písomné vyhotovenie bolo účastníkom konania zaslané až 11. januára 2007.

Po podaní odvolania účastníkmi konania krajský súd 2 rozsudkom sp. zn. 5 Co/85/2007 z 29. januára 2008 napadnutý rozsudok okresného súdu v celom rozsahu potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu 2 z 29. januára 2008 podala odporkyňa 13. júna 2008 dovolanie a po uskutočnení viacerých jednoduchých procesných úkonov týkajúcich sa rozhodovania o priznaní oslobodenia od súdneho poplatku okresný súd 1. decembra 2008 spis predložil najvyššiemu súdu, ktorý uznesením sp. zn. 1 Cdo 167/2008 z 28. augusta 2009 napadnutý rozsudok krajského súdu 2 z 29. januára 2008 zrušil. Následne krajský súd 2 uznesením z 22. júna 2010 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 7 C/885/1988-624 z 5. júna 2006, pričom súdny spis bol okresnému súdu vrátený 2. augusta 2010 a elektronickou podateľňou mu bola pridelená nová sp. zn. 14 C/94/2010 a vec bola pridelená novej zákonnej sudkyňi.

V období od augusta 2010 do 18. februára 2011, keď sa uskutočnilo pojednávanie, okresný súd vykonal niekoľko jednoduchých procesných úkonov. Okresný súd 8. apríla 2011 nariadil termín pojednávania na 17. jún 2011 a uznesením zo 6. júna 2011 vylúčil vzájomný návrh odporkyne z 11. marca 2011, ktorým žiadala priznať náhradu za užívanie rodinného domu za roky 2008 až 2010 na samostatné konanie.

Pojednávanie nariadené na 17. jún 2011 bolo zastupujúcim sudcom odročené na neurčito pre dlhodobú práceneschopnosť zákonnej sudkyne a z uvedeného dôvodu podpredseda okresného súdu opatrením z 22. augusta 2011 vec prideliť novej zákonnej sudkyňi, ktorá nariadila termín pojednávania na 11. január 2012.

Na pojednávaní uskutočnenom 11. januára 2012 právny zástupca odporkyne opätovne podal ústne do zápisnice vzájomný návrh na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva aj k ďalším veciam, ktoré neboli obsiahnuté v návrhu na začatie konania.

Ostatným procesným úkonom je uznesenie okresného súdu z 1. marca 2012, ktorým namietané konanie prerušil „do právoplatného ukončenia veci vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 6 C/106/2010“.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP v znení účinnom v relevantnom čase, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Predmetom konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Keďže spory o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam patria do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov, nepovažuje ústavný súd namietané konanie za právne zložité, a to tiež so zreteľom na to, že pri rozhodovaní vo veci možno využiť existujúcu stabilizovanú judikatúru. Ústavný súd však pripúšťa určitú mieru skutkovej zložitosti veci (napriek tomu, že okresný súd na skutkovú ani právnu zložitosť namietaného konania vo svojom vyjadrení k sťažnosti doručenom ústavnému súdu 16. marca 2012 nepoukázal), a to najmä v súvislosti s nutnosťou rozsiahleho a opakovaného znaleckého dokazovania, ale aj v súvislosti s požiadavkou náležitého preukázania nevyhnutných investícií do vyporiadavaných nehnuteľností zo strany sťažovateľa a navrhovateľky v 2. rade, ktoré musí okresný súd brať do úvahy pri konečnom ustálení jednotlivých podielov pri vyporiadaní spoluvlastníctva. Na určité spomalenie namietaného konania mal vplyv aj prechod nárokov v súvislosti s dedičským konaním.

Ústavný súd napokon konštatuje, že ani faktická zložitosť veci nemôže ospravedlniť skutočnosť, že namietané konanie nebolo ani po viac ako 24 rokoch jeho trvania právoplatne skončené.

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v namietanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd nemohol akceptovať argumenty okresného súdu uvedené vo vyjadrení k sťažnosti, pokiaľ poukazovali na podávanie opravných prostriedkov účastníkmi konania „*takmer proti každému rozhodnutiu súdu...*“, čím mali prispieť k predĺženiu konania. Ústavný súd konštatuje, že využitie procesných prostriedkov na obhajobu svojich nárokov a oprávnených záujmov nemožno pripísať na ťarchu účastníkov konania, navyše, ak boli pri ich uplatnení úspešní.

Zo zapožičaného na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu vyplýva, že sťažovateľ spolu s navrhovateľkou v 2. rade napriek uvedenému určité spomalenie priebehu namietaného konania zapríčinili tým, že v súvislosti s nimi podaným dovolaním (22. októbra 2001) proti rozsudku krajského súdu 2 z 24. mája 2001 neoznámili okresnému súdu včas výšku sumy, ktorej sa v dovolacom konaní domáhajú, a preto nemohol byť správne vyrubený súdny poplatok za dovolanie. V súvislosti s uvedeným okresný súd sťažovateľa a navrhovateľku v 2. rade písomne opakovane vyzýval (20. júna 2003 a 11. augusta 2003), aby požadované údaje oznámili, v dôsledku čoho príslušná suma súdneho poplatku za dovolanie bola uhradená až 2. apríla 2004.

Uvedené pochybenie ústavný súd pripísal na ťarchu sťažovateľa, no na druhej strane konštatuje, že vzhľadom na doterajšiu dĺžku namietaného konania (viac ako 24 rokov) je jeho vplyv z hľadiska hodnotenia správania sťažovateľa zanedbateľný.

3. Napokon ústavný súd posudzoval samotný postup okresného súdu v namietanom konaní. Ústavný súd poukazuje na to, že predmetom posúdenia je konanie, ktoré začalo 21. októbra 1987, avšak vzhľadom na skutočnosť, že zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a neobsahuje ustanovenie o spätnej pôsobnosti, relevantné obdobie, v ktorom možno skúmať, či došlo alebo nedošlo k zbytočným priťahom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sa začalo len 15. februára 1993. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že ak aj nie je v zásade oprávnený skúmať a rozhodnúť o porušení základných práv pred 15. februárom 1993, neznamená to, že pri celkovom hodnotení, či za obdobie, ktoré od 15. februára 1993 uplynulo, došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nemôže tiež zohľadniť stav konania k uvedenému dátumu (napr. IV. ÚS 277/04).

Ústavný súd predovšetkým zastáva názor, že aj keď postup okresného súdu v preskúmanom konaní bol v zásade plynulý, bez evidentnej nečinnosti, priebeh viac ako 24 rokov trvajúceho konania je však takmer celý poznačený nesústredenosťou a neefektívnosťou.

Rozhodujúcim dôvodom, pre ktorý možno doterajší postup okresného súdu v namietanom konaní označiť ako nesústredený a neefektívny, je skutočnosť, že okresný súd v merite veci dosiaľ rozhodol až šesťkrát, pričom v prvých štyroch prípadoch boli rozsudky okresného súdu zrušené v rámci odvolacieho konania krajským súdom 1, v piatom prípade po podaní mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) sťažovateľom a navrhovateľkou v 2. rade rozsudkom najvyššieho súdu z 23. novembra 2004 boli rozsudky okresného súdu z 21. júna 2000 a krajského súdu 2 z 24. mája 2001 znovu zrušené a najvyšší súd vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd aj šiestykrát meritórne rozhodol vo veci rozsudkom z 5. júna 2006, ktorý v odvolacom konaní ako vecne správny potvrdil aj krajský súd 2 rozsudkom sp. zn. 5 Co 85/2007 z 29. januára 2008. Po podaní mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) odporkyňou však najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu 2 zrušil uznesením č. k. 1 Cdo 167/2008-724 z 28. augusta 2009, vec mu vrátil na ďalšie konanie a krajský súd 2 následne uznesením

z 22. júna 2010 zrušil aj rozsudok okresného súdu z 5. júna 2006 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Ústavný súd poukazuje na to, že nesústredenosť a neefektívnosť postupu okresného súdu je opísaná v odôvodneniach zrušujúcich rozsudkov krajského súdu 1 a krajského súdu 2, v ktorých rozhodujúcimi výhradami zdôvodňujúcimi zrušenie rozsudkov okresného súdu boli najmä:

- nevykonanie dokazovania v potrebnom rozsahu,
- nesprávny postup pri určovaní hodnoty nehnuteľností,
- nedostatočné preskúmanie nákladov na údržbu nehnuteľností z hľadiska ich nevyhnutnosti.

Rozsudok najvyššieho súdu z 23. novembra 2004, ktorým bolo zrušené rozhodnutie odvolacieho krajského súdu 2 z 24. mája 2001 spolu s rozsudkom okresného súdu z 21. júna 2000, vyhodnotil tieto rozhodnutia ako „vecne nesprávne“.

V odôvodnení uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 167/2008 z 28. augusta 2009, ktorým v rámci dovolacieho konania zrušil rozsudok krajského súdu 2 sp. zn. 5 Co 85/2007 z 29. januára 2008, sa okrem iného uvádza:

„Odvolací súd (a pred ním už aj súd prvého stupňa) sa však odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci v rozsudku z 23. novembra 2004 sp. zn. 1 Cdo 80/2004, keď nevenoval pozornosť skutočnosti, ktoré nehnuteľnosti patria do podielového spoluvlastníctva účastníkov, a ktoré nie, ako na to správne poukázala aj dovolateľka. V tejto súvislosti preto dovolací súd opakovane odkazuje na svoje prvé, vyššie citované rozhodnutie.

Okrem toho je rozhodnutie odvolacieho súdu postihnuté aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a to v súvislosti s náhradou za spoluvlastnícky podiel žalovanej v zmysle § 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka, na vyplatenie ktorej boli zaviazaní žalobcovia 1/, 2/. O výške tejto náhrady za spoluvlastnícky podiel totiž súdy rozhodli iba podľa (neaktuálneho) znaleckého posudku Doc. Ing. A. S., CSc. Súdy tak túto povinnosť previedli iba na znalca, ktorého postup (treba však uviesť, že sa tak stalo

nesprávnym usmernením súdu, ktorý ho vypracovaním znaleckého posudku poveril) nezodpovedá určení ceny predstavujúcej objektívnu cenu, za ktorú by vec bolo možné predat' v čase rozhodovania. Všeobecná cena je totiž trhovú hodnota alebo cena obvyklá, t. j. cena, za ktorú možno rovnakú alebo porovnateľnú vec v danom mieste a čase predat' alebo kúpiť. Zisťuje sa porovnávaním s už realizovaným predajom a kúpou obdobnej nehnuteľnosti, pokiaľ sú na to dostupné informácie. Tieto informácie však súdy vôbec nezisťovali, takže nemohli ani dôjsť k správneému záveru o všeobecnej cene nehnuteľnosti. V tomto smere preto taktiež bude potrebné dôsledne doplniť dokazovanie, majúc na zreteli v neposlednom rade fakt neúmernej dĺžky konania predmetného sporu.“

Na základe uvedených skutočností ústavný súd konštatuje, že v dôsledku nesprávneho postupu okresného súdu vo veci došlo k predĺženiu súdneho konania o obdobia, v ktorých sa rozhodovalo o odvolaniach účastníkov konania krajským súdom 1 a krajským súdom 2, resp. o dovolaniach najvyšším súdom.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07).

Ako už bolo uvedené, 22. októbra 2001 bolo okresnému súdu doručené dovolanie sťažovateľa a navrhovateľky v 2. rade proti rozsudku krajského súdu z 24. mája 2001, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu z 21. júna 2000. Od tohto momentu okresný súd relevantne predložil spis s dovolaním najvyššiemu súdu až po vyše dva a pol roku z dôvodu, že napriek poučeniu najvyšším súdom opakovane nesprávne vyrubil súdny poplatok za dovolanie. Z uvedeného dôvodu najvyšší súd dvakrát vrátil spis okresnému súdu ako predčasne predložený a vo veci mohol rozhodnúť až rozsudkom z 23. novembra 2004. Ústavný súd poznamenáva, že na uvedenom spomalení mal svoj podiel aj sťažovateľ, čo bolo vyhodnotené na inom mieste tohto nálezu.

Za nesústredený a neefektívny postup okresného súdu považoval ústavný súd aj skutočnosť, že napriek tomu, že ustanovení znalci opakovane nepredkladali znalecké posudky, resp. ich doplnenia v určených lehotách, okresný súd na zabezpečenie plynulosti konania v uvedenej súvislosti nevyužil poriadkové opatrenia dané príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Bez ohľadu na uvedené ústavný súd napokon konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska je neprijateľné, aby konanie vo veci nebolo právoplatne skončené ani po viac ako 24 rokoch jeho trvania (napr. IV. ÚS 165/09, IV. ÚS 82/2010).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v namietanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

IV.

Ústavný súd aj napriek záveru, že postupom okresného súdu v namietanom konaní došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov vzhľadom na to, že táto povinnosť mu už bola uložená nálezom sp. zn. IV. ÚS 173/05 zo 6. septembra 2005. Keďže okresný súd uvedený nález ústavného súdu nerešpektoval a vo veci aj naďalej konal so zbytočnými priet'ahmi, ústavný súd vyslovuje názor, že takýto prístup všeobecných súdov k nálezom ústavného súdu a k odstraňovaniu príčin vedúcich k záverom o porušovaní základných práv účastníkov konania ohrozuje dôveru občanov k princípom právneho štátu.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázal najmä na to, že okresný súd „vo veci spôsobuje vážne prieťahy, v dôsledku čoho má z postupu okresného súdu traumy“.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 14 C/94/2010, ktorá predstavuje viac ako 24 rokov, a zároveň berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 12 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom S., s. r. o., Č. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch

podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá bola 763 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 127,16 €, t. j. spolu 254,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,63 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 269,58 €. Keďže S., s. r. o., Č., je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 323,50 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet S., s. r. o., Č. (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP), v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. apríla 2012